

Stern boekt iets lager netto resultaat in H1-2018

Stern Groep N.V., beursgenoteerd Nederlands mobiliteitsconcern, maakt de resultaten bekend over het 1^e halfjaar 2018.

Kernpunten H1-2018

- De netto omzet kwam uit op € 587,2 miljoen. Zonder het effect van IFRS 15 is sprake van een toename van de omzet met 0,6%
- Het bedrijfsresultaat (EBIT) is uitgekomen op € 7,8 miljoen (H1-2017: € 8,2 miljoen)
- Het resultaat na belastingen is € 4,7 miljoen (H1-2017: € 5,4 miljoen)
- De leaseportefeuille is autonoom verder toegenomen tot 11.927 contracten per eind juni 2018 (t.o.v. eind 2017 een stijging van 8,2% en ten opzichte van eind juni Vorig jaar + 13,4%)
- Resultaten van Dealergroep Stern vielen vooral in Q1-2018 tegen door margedruk en hoog ziekteverzuim
- Dealergroep Stern realiseert een marktaandeel personenauto's van 5,4% (H1-2017: 5,9%). Bij bedrijfswagens is dat 7,3% (H1-2017: 7,5%)
- Door incidenteel hoge WLTP voorraden is de solvabiliteit eind juni 2018 uitgekomen op 23,5% (ultimo 2017: 25,5%)
- De intrinsieke waarde per aandeel is toegenomen tot € 28,11 eind juni 2018 (ultimo 2017: € 28,08)
- Herfinanciering onroerend goed afgerond, mede hierdoor € 9,0 miljoen extra ruimte voor groei leaseportefeuille

Henk van der Kwast, Directievoorzitter:

"Conform Fast Forward zette de groei van het wagenpark van Stern Mobility Solutions in het tweede kwartaal door, waarmee wij op koers liggen voor wat betreft de doelstelling van 20.000 voertuigen eind 2020. Het effect van de andere Fast Forward projecten komt in de financiële cijfers van dit jaar nog maar beperkt tot uitdrukking. Er wordt met man en macht gewerkt aan het verder verbeteren van onze dienstverlening en het verlagen van de bedrijfskosten door het harmoniseren en optimaliseren van processen en systemen. Naast de goede voortgang bij Stern Mobility Solutions worden vorderingen gemaakt op het gebied van de werkplaatsen, de parts en SternPoint. Vertragingen treden op bij het centrale Customer Service Center en bij digital IT. Wij zijn ervan overtuigd dat de financiële performance van Stern Groep na 2018 duidelijk zal verbeteren."

Gang van zaken H1-2018

De **netto omzet** is ten opzichte van H1-2017 met 1,1% afgenomen tot € 587,2 miljoen. Met ingang van 2018 past Stern IFRS 15 toe. Daardoor mogen de verkopen van auto's waarvoor Dealergroep Stern een terugkoopverplichting is aangegaan niet meer als omzet verantwoord worden. In plaats daarvan blijven deze auto's on-balance en wordt gedurende de afgesproken periode de marge geleidelijk ten gunste van het resultaat gebracht. Het effect op de omzet (die is lager) en de voorraden (die is hoger) is in H1-2018 € 11,3 miljoen. Zonder dit effect is sprake van een fractionele (0,6%) toename van de netto omzet.

Door een gewijzigde samenstelling van de omzet (relatief meer aftersales) komt de **brutowinst** uit op 17,1% van de netto omzet tegenover 16,4% in H1-2017. Hierdoor is de brutowinst -ondanks de lagere omzet- toch iets toegenomen.

De **personeelskosten** namen duidelijk (7,2%) toe. De CAO-verhoging (0,75% met ingang van juli 2017 en nog eens 1,80% met ingang van 1 februari 2018) resulteerde in circa 2,30% hogere personeelskosten. Als gevolg van de acquisitie medio 2017 van 6 schadeherstelbedrijven namen de personeelskosten met circa 2,50% toe. Het restant van de toename van de personeelskosten wordt voornamelijk veroorzaakt door de inhuur van automonteurs. Als gevolg van het zeer hoge ziekteverzuim in Q1-2018, bij een gelijkblijvende vraag naar onderhoud, zijn tijdelijk monteurs ingehuurd.

Voornamelijk als gevolg van de acquisitie van de 6 schadevestigingen in 2017 komen de overige bedrijfskosten licht (4,0%) hoger uit. Het **bedrijfsresultaat** (EBIT) kwam in H1-2018 met € 7,8 miljoen licht lager uit (H1-2017: € 8,2 miljoen).

Stern Mobility Solutions

Het aantal mobiliteitscontracten van Stern Mobility Solutions (SternLease, SternPartners en SternRent samen) komt per 30 juni 2018 op 15.420, een toename van 8,5% ten opzichte van eind 2017. De Fast Forward doelstelling is 20.000 contracten eind 2020. Met de in H1-2018 gerealiseerde groei ligt Stern Mobility Solutions goed op schema.

Het aantal leasecontracten van SternLease nam ten opzichte van eind 2017 met 8,2% toe tot 11.927 contracten, waarmee iets beter werd gepresteerd dan de landelijke ontwikkeling van de leasevloot in Nederland.

Het aandeel van de diesel personenauto's in de leasevloot van SternLease nam in H1-2018 verder af tot 22,5% per 30 juni 2018. Dit betreft voornamelijk de relatief schone Euro6 diesels (deze stoten ten opzichte van de Euro5 diesels zeer fors minder NOx uit).

De **verhuurvloot** nam ten opzichte van eind 2017 met 15,1% toe tot 2.781 voertuigen met behoud van een relatief hoge bezettingsgraad in H1-2018.

Het **bedrijfsresultaat** van Stern Mobility Solutions kwam lager uit (10,6%) dan in H1-2017.

In H1-2017 was nog sprake van een positieve restwaardecorrectie op de vloot, dit jaar was de uitkomst van de restwaardecorrectie resultaatneutraal. De positieve restwaardecorrectie op de benzinevoertuigen werd in H1-2018 teniet gedaan door de negatieve restwaardecorrectie op de dieselvoertuigen. Deze negatieve correctie ziet overigens alleen toe op de diesel personenauto's, de diesel bedrijfswagens hebben geen last van het negatieve dieselsentiment.

Stern Car Services

Dit segment bestaat uit SternPoint (schadeherstel activiteiten en kleine reparaties) en SternTec (bedrijfswageninrichting). De activiteiten van SternTec zijn in H1-2018 operationeel geïntegreerd in SternPoint. Bedrijfswageninrichtingen worden voortaan vanuit meerdere SternPoints aangeboden. Met deze integratie worden tevens direct kostenbesparingen gerealiseerd op het gebied van huisvesting en management.

De omzet van SternPoint nam met 17,9% toe ten opzichte van H1-2017. De schademarkt in Nederland (op basis van Audatex calculaties) kwam circa 12,3% hoger uit dan in H1-2017, vooral veroorzaakt door de gemiddeld hogere schadebedragen per gebeurtenis. Als gevolg van de toegenomen complexiteit van auto's (vooral door elektronica) is het schadebedrag in geval van een aanrijding hoger.

In H1-2017 is het netwerk van SternPoint met 6 vestigingen uitgebreid tot 18. In Q2-2018 is de SternPoint vestiging te Geldrop gesloten. De activiteiten zijn samengevoegd in de in 2017 doorgestarte vestiging in Den Bosch. Op deze wijze konden zonder noemenswaardig omzetverlies direct kostenbesparingen gerealiseerd worden.

Teneinde rendabel te blijven in de competitieve schademarkt moeten schadevestigingen een grotere minimale capaciteit en merkerkenningen hebben. Het is de verwachting dat het samenvoegen van kleinere vestigingen in grote, reeds bestaande SternPoints, zich de komende tijd vaker zal voordoen.

Het aantal SternPoint vestigingen bedraagt nu 17. Stern Car Services streeft naar een landelijke dekking met meer dan 20 grotere schadevestigingen met geografisch zorgvuldig gekozen merkerkenningen.

Het **bedrijfsresultaat** van Stern Car Services was, voornamelijk als gevolg van de aanloopverliezen van de in H1-2017 doorgestarte 6 vestigingen en als gevolg van reorganisatiekosten in verband met de integratie van SternTec in SternPoint, minder dan in H1-2017.

Dealgroep Stern

In H1-2018 werden in Nederland 253.000 nieuwe personenauto's geregistreerd, een toename van 10,8% ten opzichte van H1-2017. Van deze geregistreerde auto's werd overigens slechts 27,2% verkocht aan particulieren. Het restant werd voornamelijk verkocht aan leasemaatschappijen en verhuurmaatschappijen. Het aandeel aan particulieren verkochte auto's in Nederland was in H1-2017 nog 31,1%. 5 jaar geleden was het aandeel dat aan particulieren verkocht werd nog circa 43%. Voornamelijk door de forse groei van private lease nemen de verkopen aan particulieren af en nemen de verkopen aan leasemaatschappijen toe. Dit is de voornaamste reden van de in 2017 en in Q1-2018 opgetreden margeverkrapping op nieuwe personenauto's.

Dealgroep Stern realiseerde in H1-2018 een marktaandeel personenwagens van 5,4%, tegenover 5,9% in H1-2017. De afname van het marktaandeel wordt mede veroorzaakt door het terughoudend zijn bij het inschrijven op tenders voor leveringen aan grote leasemaatschappijen. Deze leveringen gaan veelal gepaard met zeer beperkte restmarges.

In H1-2018 werden landelijk 44.000 nieuwe bedrijfswagens geregistreerd. Een toename van 5,9% ten opzichte van H1-2017. Dealgroep Stern realiseerde in H1-2018 een marktaandeel bedrijfswagens van 7,3%, tegenover 7,5% in H1-2017. Indien de verkopen van Dealgroep Stern in relatie worden gebracht met de door Stern gevoerde automerken is sprake van een marktaandeel toename naar 9,7% van 9,6% in H1-2017.

De omzet van Dealgroep Stern kwam 1,3% lager uit. Zonder het eerder genoemde IFRS 15 effect (de terugkoopverplichtingen) is sprake van een toename van de omzet met 0,5%.

Als gevolg van de extra margedruk op sales (zowel nieuwe auto's als gebruikte auto's) in Q1-2018 is direct een aantal acties genomen. Mede als gevolg van deze maatregelen, maar ook door het terughoudender inschrijven op tenders voor grote leasemaatschappijen, is de relatieve marge in Q2-2018 hersteld. Uiteindelijk is de marge op sales, zowel absoluut als relatief, in H1-2018 iets hoger uitgekomen dan in H1-2017.

De omzet en marge aftersales (werkplaatsen en onderdelen) nam toe. De eerste verbeteringen in de werkplaatsen van de implementatie van Fast Forward worden zichtbaar. De verbetering van de werkplaatsproductiviteit ligt op schema.

De **personeelskosten** stegen met 3,1% door de eerder genoemde CAO-verhogingen, door extra monteurs in de werkplaatsen en door de overname in april 2018 van een Ford vestiging in Schiedam. Direct na deze overname zijn de activiteiten van de Ford vestiging in Rotterdam-Noord verplaatst naar de nieuwe vestiging te Schiedam en is de Ford vestiging van Ardea Auto in Rotterdam-Noord gesloten. In mei 2018 zijn de Volkswagen activiteiten van Heron Auto in Volendam verhuist naar het in 2017 geopende nieuwe pand in Purmerend en is de vestiging in Volendam gesloten. Het pand in Volendam wordt verkocht.

Het **bedrijfsresultaat** (EBIT) van Dealgroep Stern kwam per saldo sterk lager uit dan in H1-2017. Indien gecorrigeerd wordt voor het effect van de met ingang van 2018 gewijzigde (en daardoor hogere) doorbelasting van overheadkosten vanuit de holding (segment overige) blijft het bedrijfsresultaat gelijk.

Overige

In de halfjaarcijfers 2017 was Mango Mobility nog verantwoord in het segment overige. Met ingang van de jaarrekening 2017 is Mango Mobility opgenomen in het segment Stern Mobility Solutions. De vergelijkende cijfers H1-2017 zijn aangepast naar aanleiding van deze wijziging.

Mede als gevolg van de met ingang van 2018 gewijzigde systematiek van doorbelasting van holdingkosten aan de segmenten en een boekwinst op de verkoop van onroerend goed is het bedrijfsresultaat van het segment overige aanmerkelijk verbeterd.

Balans en Solvabiliteit

Het balanstotaal kwam eind juni 2018 met € 679,9 miljoen € 54,8 miljoen hoger uit dan ultimo 2017. Deze mutatie bestaat onder andere uit:

- Het effect van IFRS 15 (on balance brengen van auto's die met terugkoopverklaringen zijn verkocht) van € 12,9 miljoen;
- De groei van de lease- en verhuurportefeuille met € 23,3 miljoen;
- De toename van de debiteurenvorderingen met € 23,6 miljoen. Aan het eind van het kalenderjaar zijn de afleveringen aan leasemaatschappijen traditioneel beperkt ten opzichte van een ander kwartaaleinde.

Ten opzichte van 30 juni 2017 is de **voorraad auto's** per 30 juni 2018 fors (€23,9 miljoen ofwel 12,1%) hoger. Dit wordt veroorzaakt door een in Q2-2018 hoog niveau van afleveringen van nieuwe auto's door de importeurs aan Dealgroep Stern. Van alle auto's die geproduceerd zijn vóór 1 juni 2018 mag de BPM nog bepaald worden volgens de oude NEDC meetmethode van de CO₂ uitstoot. Vrijwel alle auto's die vanaf 1 juni 2018 geproduceerd worden, vallen onder de nieuwe WLTP methode van bepalen van de BPM. Deze nieuwe methode resulteert meestal in hogere BPM bedragen. Dealgroep Stern heeft daarop geanticipeerd en heeft tijdig veel auto's ingekocht waarvan de verwachting is dat de BPM bedragen materieel zullen toenemen. Dit heeft tijdelijk tot een duidelijke balansverlenging geleid met als gevolg druk op de solvabiliteit.

Het **groepsvermogen** steeg met € 0,2 miljoen tot € 159,6 miljoen eind juni 2018. Deze toename ten opzichte van eind 2017 bestaat onder andere uit € 4,7 miljoen toevoeging vanuit het resultaat en een afname van € 4,3 miljoen als gevolg van de uitkering van het slotdividend 2017 in juni 2018.

De solvabiliteit van Stern Groep kwam eind juni 2018 uit op 23,5% (ultimo 2017: 25,5%). Uitgaande van een normatieve solvabiliteit voor de autoleaseactiviteiten van 12,5% en voor de autoverhuuractiviteiten van 20,0%, is de solvabiliteit voor de overige activiteiten eind juni 2018 uitgekomen op 31,7% tegenover 34,0% ultimo 2017.

De oversolvabiliteit bedroeg eind juni 2018 € 5,0 miljoen negatief (na uitkering van het slotdividend). Het is de verwachting dat, na afbouw van de extra voorraad auto's, weer sprake zal zijn van oversolvabiliteit.

Herfinanciering onroerend goed

In Q2-2018 is een groot deel van de onroerend goed portefeuille opnieuw gefinancierd. De rentevoorzwaarden zijn iets verbeterd, de loan-to-value is sterk opgetrokken. Mede als gevolg hiervan is circa € 9,0 miljoen extra financieringsruimte beschikbaar gekomen voor de groei van de leaseportefeuille van Stern Mobility Solutions. Bij deze herfinanciering is overeengekomen dat de voorgenomen nieuwbouw van een dealerpand, waarvan de bouw start in 2019, wordt gefinancierd op gelijke voorwaarden.

Vooruitzichten

Door de geleidelijke verbetering van de marges bij Dealergroep Stern, de voortgaande groei bij Stern Mobility Solutions, de verbeteringen bij Stern Car Services en doorgevoerde kostenbesparingen zullen de resultaten voor belastingen in 2018 hoger uitkomen dan gerealiseerd in 2017.

De positieve resultaten van Fast Forward zullen in 2018 vooral zichtbaar zijn bij Stern Mobility Solutions, bij de werkplaatsen, inclusief SternPoint, en op het gebied van SternParts. Vertragingen bij de implementatie van het centrale Customer Service Center, inclusief CRM op basis van een centrale database, leiden tot verschuiving van de voordelen hiervan naar 2019 en later. Het verbeterpotentieel van Fast Forward staat ook na herijking en herbeoordeling nog recht overeind. De verbetering van de financiële performance van Stern Groep zal versnellen in de jaren 2019 en 2020.

Noot voor de redactie, niet voor publicatie. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met H.H. van der Kwast (Stern Groep), T (020) 613 60 28

Profiel Stern Groep N.V.

Stern is een groot Nederlands mobiliteitsconcern dat sinds 2000 is genoteerd aan Euronext Amsterdam. Sindsdien is de voorgenomen aanzienlijke groei gerealiseerd in de belangrijkste autodichte regio's van het land: Noord- en Zuid-Holland, Utrecht en Noord-Brabant. Het netwerk telt meer dan 100 vestigingen met circa 2.200 werknemers, die samen een netto jaaromzet (exclusief BPM) realiseren van meer dan € 1 miljard.

Stern gelooft in individuele mobiliteit, duurzaamheid en diversiteit. Daarom wordt een groot aantal automerken en aanvullende mobiliteitsdiensten aangeboden. Voor mensen die een ander vervoermiddel dan de auto prefereren, biedt Stern via Mango Mobility ook elektrische 2, 3 en 4 wiel oplossingen voor vervoer tot 45 kilometer per uur.

Met Stern Mobility Solutions is Stern actief met diensten zoals leasing (SternLease), verhuur (SternRent), wagenparkbeheer (SternPartners), verzekering (SternPolis), financiering (SternCredit) en verlengde garantie (SternGarant). Stern Mobility Solutions beheert circa 14.000 voertuigen en ruim 60.000 contracten.

De divisie Stern Car Services biedt met een groeiend netwerk van momenteel 17 vestigingen voor (merkerkend) schadeherstel, universele aftersales en de in- en uitgifte van huurauto's (SternPoint).

Dealergroep Stern vertegenwoordigt in vijf clusters meerdere vooraanstaande merken als 1) Mercedes-Benz, 2) Renault en Nissan, 3) Ford, 4) Volvo, Land Rover en Fiat en 5) Volkswagen, Audi, Kia en Opel. Dealergroep Stern beschikt in totaal over circa 85 vestigingen.

Bijlage: Financieel Verslag over de periode 1 januari 2018 tot en met 30 juni 2018

1. Geconsolideerde winst-en-verliesrekening over de periode 1 januari 2018 tot en met 30 juni 2018
(bedragen x € 1.000)

	<u>H1-2018</u>	<u>H1-2017</u>
Netto-omzet	587.241	593.876
Kostprijs van de omzet	(486.733)	(496.513)
Brutowinst	<u>100.508</u>	<u>97.363</u>
Overige baten	5.826	3.921
Personeelskosten	(63.658)	(59.400)
Afschrijving immateriële vaste activa	(30)	(30)
Afschrijving materiële vaste activa	(3.744)	(3.785)
Overige bedrijfskosten	(31.097)	(29.895)
Bedrijfsresultaat (EBIT)	<u>7.805</u>	<u>8.174</u>
Resultaat geassocieerde deelnemingen	113	36
Financiële baten en lasten	(2.088)	(1.622)
Resultaat voor belastingen	<u>5.830</u>	<u>6.588</u>
Belastingen resultaat	<u>(1.158)</u>	<u>(1.171)</u>
Resultaat na belastingen (toe te rekenen aan de Aandeelhouders van Stern Groep N.V.)	<u><u>4.672</u></u>	<u><u>5.417</u></u>
Winst per aandeel		
Gewogen gemiddeld aantal uitstaande aandelen	5.675.000	5.675.000
Winst per aandeel op basis van resultaat na belastingen	€ 0,82	€ 0,95
Winst per aandeel - verwaterd- na belastingen	€ 0,82	€ 0,95

2. Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over de periode 1 januari 2018 tot en met 30 juni 2018
(bedragen x € 1.000)

	<u>H1-2018</u>	<u>H1-2017</u>
Resultaat na belastingen (toe te rekenen aan de Aandeelhouders van Stern Groep N.V.)	4.672	5.417
Niet-gerealiseerde resultaten <i>Niet-gerealiseerde resultaten die in volgende perioden naar de winst-en-verliesrekening worden overgeboekt:</i>		
Effectief deel van mutaties in de kasstroom hedge	(285)	747
Effect winstbelasting	<u>71</u>	<u>(187)</u>
Baten en lasten niet verwerkt in de winst-en-verliesrekening	(214)	560
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten na belastingen (toe te rekenen aan de Aandeelhouders van Stern Groep N.V.)	<u><u>4.458</u></u>	<u><u>5.977</u></u>

3. Geconsolideerde balans per 30 juni 2018
(bedragen x € 1.000)

	<u>30 juni 2018</u>	<u>31 december 2017</u>
ACTIVA		
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	30.602	30.502
Materiële vaste activa	319.286	297.056
Investerings in geassocieerde deelnemingen	1.066	976
Overige financiële activa	14.514	13.638
Uitgestelde belastingvorderingen	19.684	20.288
	<u>385.152</u>	<u>362.460</u>
Vlottende activa		
Vorraden	234.510	227.208
Handelsvorderingen	48.139	24.568
Overlopende activa	10.937	9.661
Liquide middelen	1.126	1.216
	<u>294.712</u>	<u>262.653</u>
Totaal activa	<u><u>679.864</u></u>	<u><u>625.113</u></u>

	<u>30 juni 2018</u>	<u>31 december 2017</u>
PASSIVA		
Eigen vermogen (toe te rekenen aan de Aandeelhouders van Stern Groep N.V.)		
Geplaatsd kapitaal	593	593
Agio reserve	114.734	114.734
Overige reserves	35.077	33.740
Herwaarderingsreserve	5.350	4.688
Onverdeeld resultaat	3.796	5.593
	<u>159.550</u>	<u>159.348</u>
Langlopende verplichtingen		
Rentedragende leningen	240.001	206.444
Voorzieningen	1.447	1.447
Vooruit ontvangsten uit lease en garantie	1.119	1.303
	<u>242.567</u>	<u>209.194</u>
Kortlopende verplichtingen		
Rentedragende leningen	99.873	97.688
Voorzieningen	629	640
Crediteuren	146.049	134.362
Derivaten	569	285
Belastingen en premies sociale verzekeringen	6.718	4.068
Overige schulden en overlopende passiva	23.909	19.528
	<u>277.747</u>	<u>256.571</u>
Totaal passiva	<u><u>679.684</u></u>	<u><u>625.113</u></u>

4. Verkort mutatie overzicht eigen vermogen over de periode 1 januari 2018 tot en met 30 juni 2018
(bedragen x € 1.000)

Periode 1 januari 2018 tot en met 30 juni 2018

	Geplaatst kapitaal	Agio- reserve	Overige reserves	Herwaar- derings- reserve	Onverdeeld resultaat	Totaal
Saldo 1 januari 2018	593	114.734	33.740	4.688	5.593	159.348
Resultaat na belastingen	–	–	–	876	3.796	4.672
Niet-gerealiseerde resultaten na belastingen	–	–	–	(214)	–	(214)
Totaal gerealiseerd en niet- gerealiseerd resultaat	–	–	–	662	3.796	4.458
Resultaatbestemming	–	–	5.593	–	(5.593)	–
Contant dividend	–	–	(4.256)	–	–	(4.256)
Saldo 30 juni 2018	593	114.734	35.077	5.350	3.796	159.550

Periode 1 januari 2017 tot en met 30 juni 2017

	Geplaatst kapitaal	Agio- reserve	Overige reserves	Herwaar- derings- reserve	Onverdeeld resultaat	Totaal
Saldo 1 januari 2017	593	114.734	27.772	2.252	11.643	156.994
Resultaat na belastingen	–	–	–	1.906	3.511	5.417
Niet-gerealiseerde resultaten na belastingen	–	–	–	560	–	560
Totaal gerealiseerd en niet- gerealiseerd resultaat	–	–	–	2.466	3.511	5.977
Resultaatbestemming	–	–	11.643	–	(11.643)	–
Contant dividend	–	–	(4.256)	–	–	(4.256)
Saldo 30 juni 2017	593	114.734	35.159	4.718	3.511	158.715

5. Verkort geconsolideerd kasstroomoverzicht over de periode 1 januari 2018 tot en met 30 juni 2018
(bedragen x € 1.000)

	<u>H1-2018</u>	<u>H1-2017</u>	
Resultaat voor belastingen	5.830	6.588	
Aanpassingen voor:			
Resultaat geassocieerde deelnemingen	(113)	(36)	
Netto rentelasten	-	(130)	
Afschrijving	27.856	24.249	
Dotatie/ (onttrekking) voorzieningen	(11)	(379)	
Overige mutaties	<u>(18.035)</u>	<u>(2.283)</u>	
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	15.527		28.009
Netto Investerings in materiële en financiële vaste activa	(46.672)	(47.376)	
Acquisities	<u>(431)</u>	<u>(703)</u>	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	(47.103)		(48.079)
Betaalde dividenden	(4.256)	(4.256)	
Mutatie rentedragende leningen	<u>35.742</u>	<u>24.268</u>	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	31.486		20.012
Mutatie liquide middelen	(90)		(58)
Stand liquide middelen begin periode	1.216	993	
Stand liquide middelen eind periode	1.126	935	
Mutatie liquide middelen	<u><u>(90)</u></u>	<u><u>(58)</u></u>	

6. Toelichting op het Financieel Verslag over de periode 1 januari 2018 tot en met 30 juni 2018

Algemeen

Stern Groep N.V. is statutair gevestigd te Amsterdam, Nederland. Dit tussentijdse financiële bericht is opgesteld in overeenstemming met IAS 34 'Tussentijdse financiële verslaggeving' zoals aanvaard binnen de Europese Unie. Het bevat niet alle informatie, die vereist is voor een volledige jaarrekening en dient in combinatie met de geconsolideerde jaarrekening 2017 te worden gelezen. De grondslagen voor financiële verslaggeving die Stern Groep N.V. in dit Financieel Verslag heeft toegepast, zijn gelijk aan de toegepaste grondslagen in de geconsolideerde jaarrekening 2017, met uitzondering van de wijzigingen in IFRS die vanaf 1 januari 2018 van kracht zijn. De jaarrekening 2017 van Stern Groep NV is beschikbaar via www.sterngroep.nl.

Dit Financieel Verslag is opgesteld door de Directie op 21 augustus 2018. Op deze cijfers is geen accountantscontrole toegepast. Alle bedragen luiden in duizenden euro's.

Wijzigingen in IFRS

De onderstaande standaarden zijn van kracht met ingang van boekjaar 2018 en toegepast bij het opstellen van de Financieel Verslag over de periode 1 januari tot en met 30 juni 2018:

IFRS 9 Financiële instrumenten is de nieuwe standaard voor financiële instrumenten die IAS 39 Financiële Instrumenten vervangt. IFRS 9 heeft geen materiële impact gehad op de verantwoording van financiële instrumenten in H1-2018.

IFRS 15 Opbrengsten uit contracten met klanten is de nieuwe standaard voor opbrengstverantwoording. Op basis van de specifieke bepalingen van IFRS 15 inzake terugkoopovereenkomsten, wordt bij deze verkooptransacties niet langer onmiddellijk de volledige verkoopomzet verantwoord en is geen sprake meer van niet in de balans opgenomen terugkoopverplichtingen. Op basis van IFRS 15 worden deze transacties met ingang van 1 januari 2018 verwerkt als een operationele lease. Het balanstotaal is daardoor toegenomen met € 12,9 miljoen door het activeren van deze auto's onder de voorraden en het opnemen van de bijbehorende terugkoopverplichting onder de overige schulden en overlopende passiva. In de winst-en-verliesrekening zijn in H1-2018 de omzet en kostprijs verkoop auto's gedaald met € 11,3 miljoen. De overgang naar IFRS 15 is verwerkt volgens de zgn. aangepaste retrospectieve methode: de stelselwijziging is verwerkt op 1 januari 2018, maar de vergelijkende cijfers zijn niet aangepast.

Toekomstige wijzigingen in IFRS

De onderstaande relevante standaard is op de datum van publicatie dit Financieel Verslag van Stern Groep N.V. uitgegeven maar nog niet van kracht:

IFRS 16 Leases is de nieuwe lease-standaard en vervangt de huidige standaard IAS 17 Leases. Belangrijkste wijziging is dat deze nieuwe standaard voorschrijft dat lessees een gebruikersrecht en een leaseverplichting op de balans verantwoorden voor de meeste leaseovereenkomsten. IFRS 16 Leases zal naar verwachting, een materiële impact hebben op de geconsolideerde balans en de samenstelling van het resultaat van Stern Groep N.V. Voor geleasede bedrijfspanden en overige bedrijfsmiddelen zal het gebruiksrecht op de balans worden verantwoord evenals de contante waarde van de leaseverplichting, wat per saldo leidt tot een hoger balanstotaal en lagere solvabiliteit. In de winst-en-verliesrekening vallen de huurlasten, onder IFRS 16 Leases, uiteen in afschrijving op het gebruiksrecht en interestlasten, waarbij de ICR stijgt. Er is nog niet besloten of de effecten vanaf 1 januari 2019 worden verwerkt volgens de zgn. retrospectieve methode of aangepaste retrospectieve methode.

Gesegmenteerde informatie

In onderstaand overzicht is de segmentatie van de omzet en het bedrijfsresultaat weergegeven. De rapporterende segmenten zijn Dealgroep Stern, Stern Mobility Solutions (SternLease, SternRent, SternPartners en Mango Mobility), Stern Car Services (SternPoint en SternTec) en Overige. Ten behoeve van de vergelijkbaarheid zijn de H1-2017 cijfers aangepast. Voor een uitgebreidere toelichting op de gesegmenteerde informatie wordt verwezen naar toelichting 2 Gesegmenteerde informatie in de geconsolideerde jaarrekening 2017:

	Omzet		Bedrijfsresultaat	
	H1-2018	H1-2017	H1-2018	H1-2017
Dealgroep Stern	560.463	568.003	3.714	4.843
Stern Mobility Solutions	87.969	87.312	4.420	4.943
Stern Car Services	17.971	15.241	(417)	(333)
Overige	-	135	88	(1.279)
Omzet aan segmenten	(79.162)	(76.815)	-	-
Totaal	<u>587.241</u>	<u>593.876</u>	<u>7.805</u>	<u>8.174</u>
Resultaat geassocieerde deelnemingen			113	36
Financiële baten en lasten			(2.088)	(1.622)
Resultaat voor belastingen			<u>5.830</u>	<u>6.588</u>
Belastingen resultaat			(1.158)	(1.171)
Resultaat na belastingen			<u>4.672</u>	<u>5.417</u>

In onderstaand overzicht is de segmentatie van de activa en verplichtingen weergegeven:

	Activa		Verplichtingen	
	30 juni 2018	31 december 2017	30 juni 2018	31 december 2017
Dealgroep Stern	313.347	280.667	241.750	198.012
Stern Mobility Solutions	293.047	265.169	227.689	203.230
Stern Car Services	8.287	8.320	7.999	7.808
Overige	65.183	70.957	42.876	56.715
Totaal	679.864	625.113	520.314	465.765

Goodwill

De goodwill bestaat hoofdzakelijk uit goodwill verworven door middel van bedrijfscombinaties. Ten behoeve van de toetsing op bijzondere waardevermindering is goodwill, verworven door middel van bedrijfscombinaties toegerekend aan de individuele kasstroom genererende eenheden Dealgroep Stern en Stern Mobility Solutions. De toetsing op bijzondere waardevermindering (impairment test) per 31 december 2017 heeft aangegeven dat zelfs behoorlijke veranderingen in de daarbij gehanteerde uitgangspunten, voor de segmenten Dealgroep Stern en Stern Mobility Solutions, niet zullen leiden tot een bijzondere waardevermindering van de goodwill. Nadere analyse van de goodwill heeft niet tot aanpassing van de waardering geleid.

Overlopende activa

Onder de overige vorderingen is een vordering van € 0,4 miljoen opgenomen uit hoofde van ESF subsidie voor het tijdvak maart 2009 tot en met juli 2011. De totale subsidie voor dit tijdvak bedraagt € 0,7 miljoen, hiervan is reeds € 0,3 miljoen in 2014 ontvangen. Eind juli 2016 heeft de inspectie SZW aan Stern kenbaar gemaakt deze door Stern geclaimde subsidie in onderzoek te hebben in verband met vermeende onregelmatigheden. Eind april 2017 zijn initiële processtukken ontvangen. In december 2017 heeft het functioneel parket aangegeven dat het dossier meer tijd en aandacht vergt om tot een juiste afdoeningsbeslissing te komen. Indien de onderzoeksresultaten ongunstig uitvallen voor Stern en leiden tot een veroordeling, wordt het maximale risico ingeschat op het verlies van de subsidie aanspraken van € 0,7 miljoen, afgezien van eventuele boetes. Stern verleent volledige medewerking aan het onderzoek. Stern is van mening dat aan alle verplichtingen is voldaan en handhaaft haar positie.

Informatie over verbonden partijen

Gedurende H1- 2018 zijn er geen materiële transacties met verbonden partijen geweest. Alle transacties tussen Stern Groep N.V. en verbonden partijen geschieden op basis van marktconforme prijzen.

Schattingen en oordeelsvorming door de leiding

De opstelling van tussentijdse berichten vereist oordeelsvorming door de Directie, die schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van de grondslagen van financiële verslaggeving en de gerapporteerde waarden van activa en verplichtingen en de omvang van baten en lasten. De werkelijke uitkomsten kunnen van deze schattingen afwijken. Tussentijdse resultaten voorspellen niet noodzakelijkerwijs de resultaten voor de rest van het jaar.

Bij het opstellen van dit Financieel Verslag zijn de gebruikelijke, door de Directie gevormde, oordelen bij de toepassing van de grondslagen voor financiële verslaggeving van Stern Groep N.V. en de gebruikte schattingsbronnen gelijk aan de oordelen en bronnen die zijn toegepast bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening 2017. Eveneens wordt verwezen naar toelichting 31 in de jaarrekening 2017 van Stern Groep N.V. waarin wordt ingegaan op het financieel risicobeheer binnen Stern Groep N.V. In het eerste halfjaar van 2018 hebben geen significante wijzigingen plaatsgevonden.

Bestuurdersverklaring

Ingevolge wettelijke bepalingen verklaart de Directie dat, voor zover haar bekend:

1. Het Financieel Verslag is opgesteld op basis van IAS 34 en geeft een getrouw beeld van de activa, de passiva, de financiële positie en het resultaat over de periode 1 januari 2018 tot en met 30 juni 2018 van Stern Groep N.V. en de gezamenlijk in de consolidatie opgenomen ondernemingen;
2. Het Financieel Verslag een getrouw beeld geeft van de belangrijke gebeurtenissen die zich over de periode 1 januari 2018 tot en met 30 juni 2018 hebben voorgedaan en het effect daarvan op het Financieel Verslag, alsmede van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee Stern Groep wordt geconfronteerd.